

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжъагъеу къыдэкъы

№ 7 (22216)

2021-рэ ильэс

БЭРЭСКЭЖЬЙИ
ЩЫЛЭ МАЗЭМ и 20

ОСЭ ГҮЭНЭФАГГЭ ИЭП
КЫХАТЫУТЫГХЭХЭР ҮКИ
НЭМЫКИ КҮЭБАРХЭР
ТИСАЙТ ИЖҮГҮӨТЭЦТХАА
WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээзет

Ыгу къыриIогъэ лъагъом рэкIо

Тильэпкъэгъухэу зисэнхъаткэ гъэхъагъэхэр
зышы зышоигохэм ашыщ, Ростов-на-Дону
иIэпэIэсэныгъэ щыхегъахьо.

Аш апэрэ такъикъэу гущы-
Iэгъу сызыфэхъугъэм къыще-
гъэжъагъеу гуфэбэнэгъеу хэ-
льыр зэхэсшлагъ. ХъакIэцыкъу
Ритэ Шэуджэн районим ит
къуаджэу Пшычэу къыщыхъу.
Ицыкъуто аш щигъэкIуагъ. Ти-
гущы-гъуунэгъо Iужуу къиху-
хагъ — зэшыпхууплээрэ зы-
шырэ мэхъух. Ахэм гукIэгүн-
ныгъэ зэфиряIеу, нахыжъхэм
шъхэкIэфэнэгъэ апагъохызэ
къэтэджынхэм нытыхэр пы-
лъагъэх.

Хъатыгъужъыкъое гурьт
еджапIеу N 6-м Ритэ щеджагъ.
Ицыкъуто къыщегъэжъагъеу
ишиIенныгъэ зэрипхы шоигъо
сэнхъатыр ыгукIе зыдиыгъыгъ.

— Врачэу седжэ сшоигъуагъ,

— къытфеуатэ тигущы-гъу. —
Сиунагъо медицинэм рылажье-
ре исыгъэп, ныжъ-тыжъхэри
врач сэнхъатым епхыгъагъэ-
хэп, ау сэ сицыкъуогъом къы-
щегъэжъагъеу мы лъэнинкъор
къыхэсхыгъагъ үкИ ар къызэ-
рээзIэзгъэхъащтым сишипы-
къуу сиылыгъ.

Медицинэм нахь игъекоты-
гъэу ѢызэригъэшIещт лъэнин-
къом бэрэ егувшыасагъ. Пстэу-
ри зэригъэфагъеу, цэхэм яэ-
зэрэ врач хъунэу теубытагъе
зышыгъ.

— Врач сэнхъатыр къызэ-
кIэбгъехъаным фэш игъекоты-
гъэу пшIенэу Ѣыт предметхэм

(ИкIеух я З-рэ нэкIуоб. ит).

Проектым игъэцэкIэн лъагъэкIуатэ

Урысие Федерацием и Президентэу Владимир Путинир кIэщакло
зыфэхъугъэ лъэпкъ проектэу «Гъэсэныгъэм» къыдыхэлъытэгъэ лъэнин-
къоу «Цифровая образовательная среда» зыфиорэм игъэцэкIэн
республикэм икъелэ шъхьаIэ щыльагъэкIуатэ.

Мыекуапэ гъэсэныгъэмкээ
и Комитет къызэритыгъэмкээ,
2020-рэ ильесим псынкIеу IoT
зышIэрэ интернетыр къалэм
иеджэпIи 5-мэ алтыIэсигъ:
зиспауныгъэ зэшыкъогъэ кIэ-
лэцыкъухэм афытегъэпсихъэ-

гъэ учреждением, я 15-рэ үкИ
я 16-рэ гурьт еджапIэхэм, гу-
рьт еджапIеу — кIэлэцыкъу-
къу ыгыиIеу N 18-м, лицееу
N 34-м. Гъэсэныгъэм иучреж-
дениехэм аращэлэгъэ интерне-
тим IoT зэришIэрэм ипсынкIа-

гъэ зы нэгъеупIэпIэгъум Мбит
50-м щегъэжъагъеу 100-м нэсы.

— Непэрэ шапхъэхэм ад-
штэрэ технологиехэр, шыкъла-
кIэхэр кIэлэеgeаджэхэм үкИ
кIэлэеаджаклохэм къызфагъэф-
дэнхэмкээ мы проектым ишlo-

гъешхо къэкIо, — къыщауагъ
къэлэ администрацием.

Джащ фэдэу, блэкIыгъэ ильэ-
сийм федеральне проектэу
«Цифровая образовательная
среда» зыфиорэм игъэцэ-
кIэн къыдыхэлъытагъеу гъэсэн-
ыгъэм иорганизациехэм яма-
териальнэ-техническэ зытет
агъэкIэжъыгъ.

Непэ ехъулэу
еджапIэхэм ямобильнэ клас-
схэм апае ноутбук 1545-рэ, IoT
шызышIэхэрэг агъэфедэшт мыш
фэдэ пкыыгъо 309-рэ, интер-
активнэ комплекси 103-рэ, нэм-
ыкIхэри ашагъэуцугъэх.

— Проектэу «Цифровая об-

разовательная среда» зыфи-
орэм амалэу къытыхээрэг гъэ-
сэнэгъэм исистемэ IoT Ѣызы-
шIэхэрэм зэкIэми, джащ фэдэу
кIэлэеаджаклохэм къызфагъэ-
федэнэм мэхъянэшхо иI. Циф-
рэ шыкIэм ишуагъэкIе кIэлэ-
еаджэхэм административнэ
хыльягъеу ашьшэ дэгээуагъэр
нахь makIе хъушт, аш да��оу
гъэсэныгъэм ипрограммэхэм
ягъэцэкIэнкIе нахь охътабэ яэ-
хъушт, — къыуагъ гъэсэны-
гъэмкээ къэлэ Комитетым ипа-
шэу Ольга Романенкэм.

(Тикорр.).

Адыгейим жъугъэу прививкэ щашIыхэу аублагъ

Адыгэ Республикаем псауныгъэр къэухъумэгъэнымкэ и Министерствэ къызэритыгъэмкэ, коронавирусыр къямыутэллэннымкэ цыфхэм ахальхъэрэ вакцинэу «Спутник V» зыфилорэм фэдэу 1642-рэ Адыгейм къылэкэхъаг.

Нэгжүүрэ 1002-мэ ар
ахальхыагь. Мэзаем
иублэгъу джыри вак-
цинэ 6100-рэ къаалэ-
къэхъанэв мэгүүгээр.

Республикам щылпсэхүэ зынхыжь ильяс 18 хувьгэхэм COVID-19-р къямыутэлэнэйн пае прививкэ зарагчэшын алъэкшыщ. Аш фытегъэпсхыхэгээ пунктихэр Адыгейим иммуниципалитети 9-мэд къащызэуахыгъэх. Къалэу Мыекъуалэ дэсхэм студенческэ поликлиники (Жуковскэм иурамт унэу N 18-м) вакцинэр защихыраагчэльхан алъэкшыщ.

Адыгэ Республикаан заомкіэ, тофшынамкіэ, Улешыгъэ Клауччэхэмкіэ ыкчи хәбзәүхъумәкто къулыкъухәмкіэ иветеранхәм (пенсионерхәм) я Совет, ветеранхәм Ыспыләгъу афәхъурә республикә фондэу «Теклоныгъ» зыфилоу Советскә Союзым и Лыхъужъяу Хъ. Б. Андырхъуа ем ыцїэ зыхырәм, Адыгэ Республикаан инахыжъхәм я Совет лъэшшәу гухәкI ащи-хъуль дзэ къулыкъум иветеранәу, тарихъ шиенам-тъехэмкіэ кандидатэу, Урысыем и журналистхәм я Союз хэтэу, Адыгэ Республикаан изаслуженнэ журналистэу, Адыгейим фэгъэхыгъяу тхыльи 10-м ехъу зытхыгъэ Сыджыхъ Хъазретбый Исхъакъ ыкъом идунай зэрихъожыгъяэр ыкчи щымыләжым иунагъорэ илахылхәмрэ афәтхъаусыхъэх.

Депутатхэм яІэпыІэгъу къагъэуцурэп

Урысые политикэ партиеу «Единэ Россием», иволонтерхэм медицинэ учреждениеу республикэм итхэм вакцинэхэр, хэушхъафыкыгъэ пкыгъо зэфэшхъафхэр, лыр, нэмыкхэр рызэрахъанхэу 1альмэкь (термосумки) 36-рэ джырэблагъэ яратыгъ.

Ахэр «Единэ Россилем» ифракции хэт депутатхэм къаугъоңгъэ ахьшэмкэ къашэфырғъэх.

Зэпахырэ узымы зызыншишомбгүйрэ лэхъаным медицинэм илофышэхэм аш фэдэ 1алтмэхъэр льэшшэ къашхъялпэцтих. Температурэ гъэнэфагтэ шапхъеу зыпильхэм язехъянкі ар 1эпилэгүшхо хъушт.

— Гүхэгтын, коронавирусыкіләр кызызәуләхәрәм япчығъә макә хъугъеу джыри Пон пльэкіштәп, — кыуағы АР-м псачуныгъэр къэу-хъумәгъенымкә иминистрә игуда-дзуу Максим Коробко. — Игъом ыкы тэрэззөу цыфхәм анализхәр къаяхыгъэнхәр узым пәшүекло-рә йофтхъебзә анахь шхъялахәм ашыщ. Ахәм язещэн пай анахъеу мы Ыалъмекъхәр зэрэтишикъялагъе-хәр. «Единэ Россиим» идепутат-хәм ренәу яшүағъә кытагъэкыши,

— «#СпасибоВрачам» зыфило-
рэ Іофтхъабзэу партиер кіещакло
зыфэхъугъэр лытэгъеключатэ, —
кыыгуагь «Единэ Россилем» и Адыгэ
шъольыр къутамэ игъэцкэлекло
Комитет ипащшэу, Мыекъопэ къэлэ

Советыム хэтэу Афэшлэгьо Рэмэ-
занэ. — Медицинэм илофышлэу
коронавирусыр къызэоллагъэхэм
афэгъэзагъэхэм зэкэми «тхьа-
шьуюгъэпсэу» ятэо. Термосумкэ-

хэм үовшэн кынэу агъэцаклэрээр
къафигъэлсынкілэнэу тэгүгъэ.
Шыгу къэдгъэкыжын, депу-
татхэм медицинэм иучреждение-
хэмрэ ахэм ялофышлэхэмрэ һэпь-
лэгъу ятыгъэным пае фонд агъэ-
лсыгъ. 2021-рэ ильясыкілэр къихыа-
ным ылпекл ыкли ашт иапэрэ мафэ-
хэм партием иволонтерхэм мэ-
дикхэм шүхъафтынхэр афашигъэх,
ялофшлэнкіл ящыкілэгъабэ афащэ-
фыгъ.

Гүштىләм пае, «Единэ Россиям» идепутатхәм юф зерашләрә е яунэе транспортхәр медицинәм илофышләхәм афагъезаңын. Коронавирусыр кызылолагъәхәр зэрэзэрә щәре санитарнэ автомашинәхәм гъэстиниыхъөр арагъәхъоным пае агъэфедэнэу картхәр (топливные карты) зартылух.

Джащ фәдәү ильесыкілә мәфэ-
кыымкілә зәккә медицинәм илофы-
шәү коронавирусыр къызылла-
тъәхәм афегъезағъәхәм, студент-

хэри, волонтерхэри зэрахэтхэй, Ieshly-lyushly къэмланхэр аратыгъэх. Аш фэдэу Iaxь 2000 агъэхъазыри медицинэм иучреждениехэм ара-щэлгэв.

COVID-19-м епхыгъэ урчилжээр зыфагъязэрэ колл-гупчэм IoF ёзнышлэхэрэм мафэ къэс щеджэгтшэхэд стыр alaklalgъахъэ.
Лъым кислородэү хэтээр зыфэ

Дизыр зэрауплэкчурэ псэуальи (пульсоксиметр) 120-рэ къащэфи, ахэри медицинэм иучреждение-хэм атырагощаъэх.

Коронавирусыр кызыэолцагъэхэм зыщаъзэхэрэ госпитальхэм чын-плэу ялхэм джырэблагъэ 260-рэ ахагъэхуугь. Мыеекъопэ къэлэ сым-мэджэшыр ары ахэр зыщаъзэпсыгъэхэр. «Единэ Россиен» идепу-татхэм зэхагъэхьогъэ ахьщэмкэмы отделением пае күлэйн комплект 640-рэ къащэфыгь.

Мары джырэблагъэ «#Спаси-
боВрачам» зыфиорэ йофтхъабзэм
къыхиубытэу АР-м и Къэралы-
гъо Совет — Хасэм идепутатэу
Болэкъо Мыхъамэт Джеджэ район
сымэджэщым пае автомашинэу
«Газель» къышфыгъ.

Анахъ дэгъумэ типроектитIу ахэфагъ

Үрслем ишъолырхэм Ioф ашы-
зышлэрэ мысатыу организациехэм
къагъэхъазырыгъэ проект мини-
тум ехъумэ 2021-рэ ильясым тे-
лъытагъэу президент грантхэр кы-
рахыгъэх.

Аш фэдэ къэбар къытыйг УФ-м и Президент и Администрацие ипащэ иапэрэ гуадзэу, гранхэр ятыгъэнымкэ зэнэкъокью зэхащэхэрэм якоординационнэ совет итхъаматэу Сергей Кириенкэм.

хэм проектыр фытегъэпсыхъагь. Мыш къыдыхъэлъытагъэу Тэхъутэмыкъое районымкэ сэкъатныгъэ зиэлэццыкүхэм ыкли Адыгэ шъольыр общественнэ шүшлэ организациеу «Добрые сердца» зытэй.

Проект мини 10-м ехүү йофтхъабзэм кырыахынлагь. Ахэм ашыщшүү къэралыгъом исубъект зэфшыхъафхэм кырагъэхыыкыгъэ проект минитүмэ теклоныгъэ афагъашьошаагь. Адыгейим заявкэ 11 ытыгъагь, 2-р анахь дэгъухэм ахфагъэх. Алыга шынольнор, общест-

Адыгэ шыбыльыр общественне шуышэ организациеу «Добрые сердца» зыфиюрэр теклоныгъэ къыдээыхыгъэхэм ашыщ хъугъэ. Аш проектэу «Центр развития особого

— Центр развития детского ребенка «Добрые сердца» зыфиорэр ыгъэхьа-зырыгъ.

— Сэкъятныгъ ыкы илссауныгъэкіе щыклагъэ

АБРЭДЖ Сэтэнай.

ҮГУ КЫРИЛГОГЭ ЛЬАГЬОМ РЭКІО

(Икіеух).

нахь дэгьоу сяджэштыгъ, — кытфелюатэ Ритэ. — 2011-рэ ильэсүм гурит еджаплэр къэсыухыгъ ыкчи тхыльхэр къэлэ зэфшхъафхэм адэт университетхэм афэзгэхьгъягъ. Ахэм ахэтигъ Ростов-на-Дону. Мы къалэм сыйкызыдахъэм сышедже зэрэшшигъор сыйгукэ зэхэсшшагъ. Астрахань, Ставрополь, Краснодар адэт медицинэ учрежденихэм балхэмкэ сачхэхъягъ, ау Ростов пстэуми анахь пэблагъ къисфэхъугъ. Джаущтэу Ростов къэралыгъо медицинэ университетым сышеджэнэу сичхэхъагъ.

Сыд фэдэ лъэнныкуи зэрифэшшушаашэу зэбгэшшэн гухэл

уйемэ, игъекотыгъэу уеджэн фае. Цыфым ипсауныгъэ изытет пээ кырильхъаным фэш пстэуми зафбэгъесэнүр пшэшрэль шьхьал. Ар дэгьоу къизгурьорэ пшэшшэ ныбжыкээр еджэн ишыгыкээ пылыгъ.

Сянэ-сятэхэм сыйзера-фэрээр сиғушыл къышхэхъягъещы сийлонигъу. Ахэм сыйгукэ сыйзафаем къыдьрагъештаг, гухэлээ сиғушыл къыздэхъунымкэ 160-ыгъу къисфэхъугъягъ, — ишыгыл лъегъекуатэ Ритэ. — Нэмыхк сэнхъхат къихэхъынам сыйфащэу зы та-къикни къыхэхъягъягъ. Сыгукли, сиғушхэхъягъ сыйфэхъугъэм зэгъешшэнам фэш амалэу яэм-кэ яшшуагъе къысагъягъягъ.

2016-рэ ильэсүм апшэрэ

гъесэныгъэ зэрэзэзгъэгъотыгъэмкэ дипломыр къысатыжыгъ. Ау тоф сийшэнам джыри икьюо сыйзэрэфэмхъазырыр къизгурьоцтыгъягъ. Шынпкээ, университетым шиэнгыгъэ куу къышыуты, ау тоф рымышшэу сэнхъхатым фэкуюлаа ухуутштэп. Адыгейим сыйкожынэу төубытагъэ сымышшыэз Ростов тоф шиёншэнэу исхуухьагъ.

Ритэ цэхэм зыщялазхэрэ факультетым терапиер къышиухьагъ. Аш хэхьэ цэхэм яэзэнүр, ахэр гъэкъэбзэгъэнхэр ыкчи нэмыхк фэто-фашхэрэ гъеццэлэгъэнхэр.

Университетыр къызысэу-хым, унэе клиникэм сыйуухьагъ. Аш тоф шиёншэнэ сэнхъхатым нахь игъекотыгъэу сыйрэлэжьенэу зэгъешшагъ. Ильэрэ ныкээрэ врачам илэпилэгъоу сыйгуагъяа и 160-ыгъу дэдэм врачэу саштэнам зэрэфхъа-зирхэр къысалиягъ. 2018-рэ ильэсүм ыкчам къышыублагъяа терапевтэу тоф сэшшэ, — ишыгыл лъегъекуатэ Ритэ. — Сыд фэдизэу тофшэнэир зэбгэшшагъяа къыпщехъуми, апэрэ сымаджэу къьюулэхэрэм уяэзэнүр къини. Тэрээзу уябагъэмэ, фэвшагъэм ыгъэрэзагъэмэ уйгэгүмэйкыэз такъикхэр зонэкхы.

Сыд фэдэ чынпээ къин тиғызгэхъягъа ифагъэм, зэкэ тэрээзу эшшуихын амал ыгъотыгъ. Сымаджэхэм хыльхэхэри къахэхъягъягъ, ау сидигүни пстэури зэрифэшшушаашэу зэшүихьгъ.

Укъызыхъугъэунэр, къудажэр, республикэр зэунэкын, унинэуасэ зыдэмийс къэлэшхо укъонир псынкэл. Угүэмэ 160-ыгъу къынфэхъун, укъертысхьани гүшүлэгъу пшын пшыэшшэгъухэри уйгусэхэл, — ишүкъэхъяжъэмкэ къыддэгүащэ Ритэ. — Къыхэгъэшшагъягъэн фае сизэкко дэдэу Ростов сыйзэрэдэмисыгъэр. Еджаплэм ильэс 11-рэ къи-

щызеджэгъэ Къэлэшъэо Байзэт сийгүсэу университетым тычхэхъягъ. Ауштэу щит нахь мышшеми, сиунагъо сыйкээрычыгъэ зэрэхъугъяа къин къысихъуутгыгъ.

Ритэ гумэл тақвикэу къеклигъэр маклэл, ау лъагоу къыхихъягъэмкэ къэгъожьеу къыхихъягъэл. ыгуклэ пэблэгъэ сэнхъхатыр къызэлгъижъяньам ишыгыкээ пылыгъ. Университетыр къызеехъими аш зыфи-гъэсагъ. Специалист бэлахъэу джыри зильйтэжъирэл. Тапэки ишэнгэхъэм, оптэу 160-ыгъу ахигъэхъонам пыль.

Ныбжыкылэхэм агу цыкылу хьюо, гухэлээ ашыгъяа къадэмыхъунам егуушысэхээ бэрэ къыхэхъ. Ахэм ыкчи пстэуми зафэзгээз шийлонигъу — шиэнгыгъэ уйлэнам уфаклоу, еджэныр уиклас зыхыкэ, сид фэдэ гухэлли къыбдэхъуут. Анахь

«пчэхъяа» къыпщыхъурэри къызэлупхынамкэ тхыльтыр 160-ыгъу къынфэхъуут, — къело Ритэ. — Ар сэ сийхъэктэ сийштэгъ. Непэ сыйзэрэгшорэ дипломи, шиэнгыгъэ сийкэлэри, тофшаплэу сыйзыхъяа зэрэсикласэм ишуа-гъэлэ згъотыгъэх.

Тиғушилэгъу пшээрэлтэу зығигъэуцужыгъяа зэкээ къызиджэхъягъ. Ишыкылу къызегъяа зыкэхъопсы-штигъэ сэнхъхатыр зэргэгъотыгъ, джыре уахтэ аш рэлажэ.

Сыккызыхъугъэ республикэм сыйкожын гухэл зыдэссыгъ, — ишүкъэхъэмкэ къыддэгүащэ Ритэ. — Оптитуу сийм джыри нахь хэзгяхъуо, сийэрэм сийгээрээзэ Адыгейим згъээжъянау сыйфай. Аш мафэ къес сийдэлажэ.

АБРЭДЖ Сэтэнай.

Анахь маклэу зыщысымэджахъэр

«РИА Новости» зыфиорэм къызэритыгъэмкэ, Урысыемкэ COVID-19-м анахь маклэу зыщишомбгүүгъэ шъолырэу къыхагъэштигъэр Костромской хэкур ары — процент 0,1-м фэдиз.

Республикэхэу Алтай ыкчи Тыва коронавирусыр къызээз-ыгъэхэм япчагъээ процент 0,2-м ашынэссыгъ, Ямало-Ненецкэ, Еврискэ автоном, Магадан хэхүхэм — процент 0,3-рэ.

Шыгуу къэдгэхъяжъын, Урысыем чэш-зымафэм коронавирусыр нэбгырэ 21 734-мэ къахагъэштигъ. Шэклогъум и 18-м къыщегъэжъяа ар анахь мэкэ пчагъяа агъэунэфыгъ. Пандемиер къызежъяа зыщыу-благъяа мы узыр нэбгырэ 3 612 800-мэ къяолагъ, нэбгырэ 66 623-мэ ядунаи ахъожыгъ.

Нэбгырэ 62-рэ къыхэхъуагъ

Шылэ мазэм и 19-м сийхъатыр 10-м ехъулэу зэпахырэ узэу коронавирусыр Адыгейим шыпсэурэ нэбгырэ 12468-мэ къахагъэштигъ.

Ахэм ашынэу нэбгырэ 1894-мэ ялазэх (чэш-зымафэм нэбгырэ 62-рэ хэхъуагъ), хъужыгъяа — 10465-рэ (чэш-зымафэм — 73-рэ), зидунай зыхъожыгъяа 109-рэ (зи хэхъуагъяа).

Нэбгырэ 12468-рэ республикэм имуниципалитетхэм атогощаагъэу:

- **Мыекъуапэ — 4965-рэ,**
- **Мыекъопэ районыр — 1658-рэ,**
- **Тэхъутэмийкое районыр — 1549-рэ,**
- **Коцхъэблэ районыр — 992-рэ,**
- **Красногвардейскэ районыр — 948-рэ,**
- **Джэдэжэ районыр — 690-рэ,**
- **Теүцожь районыр — 591-рэ,**
- **Адыгэхъялэ — 572-рэ,**
- **Шэуджэн районыр — 503-рэ.**

ХэбзакIэхэр

ИЛЬЭСЫКIЭМ КЫЗДИХЫГЬЭ ЗЭХЬОКIЫНЫГЬЭХЭР

2021-рэ ильэсүм зэхъокIыныгъакIэу кыздихыщтхэм нэуасэ шуафэтшыныр джыри льтэгъекIуатэ.

Минимальный размер оплаты труда (МРОТ)

МРОТ - это минимальный размер оплаты труда до вычета налога на доходы физических лиц.

На что влияет МРОТ

- Размер заработной платы**: Работодатели не имеют права устанавливать зарплату ниже уровня МРОТ. В противном случае работник может покидаться в профсоюз или трудовую инспекцию.
- Пособия****: по временной нетрудоспособности; по беременности и родам; по уходу за ребенком.
- Больничные****
- Декретные****

Чем прожиточный минимум отличается от МРОТ

Прожиточный минимум - это стоимость минимального набора продуктов, товаров и услуг, необходимых для сохранения здоровья и обеспечения жизнедеятельности человека. Ранее МРОТ всегда был ниже прожиточного минимума, но с 1 мая 2018 года МРОТ будет повышен до его уровня.

* Все работодатели региона автомобилистами считаются согласно этого соглашения, если не приведены в течение 30 дней со дня его официального опубликования в региональных СМИ письменный мотивированный отказ.

** Если среднемесячный зарплаты работника, служащего базой для расчета выплат, меньше МРОТ

ЛэжъэпкIЭ анахь макIэр кызэралытэ- щтыр

ИофIэннымкIЭ лэжъэпкIЭ ыкIи узэрэпсэун плъекIыщт ахьцэ анахь макIэр агъенефагъэхэр 2021-рэ ильэсүм кыщегъэжъагъэу шIыкIакIэм тетэу Урысюем кыщальтытэштых.

ХэбзэгъэуцугъакIэм зэргийнафэрэмкIэ, джы ар «гомылэпхэ матэм» епхыжыгъэп, медианнэ хахьомкIэ къалытэшт.

Икыгъэ ильэсүм медианнэ хахьоу щыгагъэм и процент 42-рэ МРОТ-рэ фэдизыщт. 2021-рэ ильэсүм аш проценти 5,5-рэ хэхьощт ыкIи сомэ 12792-рэ нагъэсүшт. Узэрэпсэун плъекIыщт ахьцэ анахь макIэр мы ильэсүм 11653-рэ хуьт (проценти 3,7-кэ къалытэшт).

Узэрэпсэун плъекIыщт ахьцэ анахь макIэр зиФдизир цыф кут эзэшшхяфхэмкIэ зэтэутыг: ИофIышIхэрэмкIэ - проценти 109-рэ, пенсионерхэмкIэ - процент 86-рэ, кIэлцIыкIухэмкIэ - процент 97-рэ.

ТХЫЛЫПIЭМ ТЕХЭГЬЭЖЫЩТЭП

Цыфым тофшэгъэ ильэсэу илэр зыщыгъэнэфэгээ тхылтыр 2021-рэ ильэсүм щылэ мазэм и 1-м кыщегъэжъагъэу тофшланIэм тохьаштхэм электроннэ шыкIэм тетэу джы къафызэуахьшт. А уахтэм ыпэкIэ тофшэнэр езыгъэжъагъэхэм зыфэе шыкIэр кыыхахын фитых.

ЕЖЬ-ЕЖЫРЭУ ЗЭДАЛЬХЬАШТ

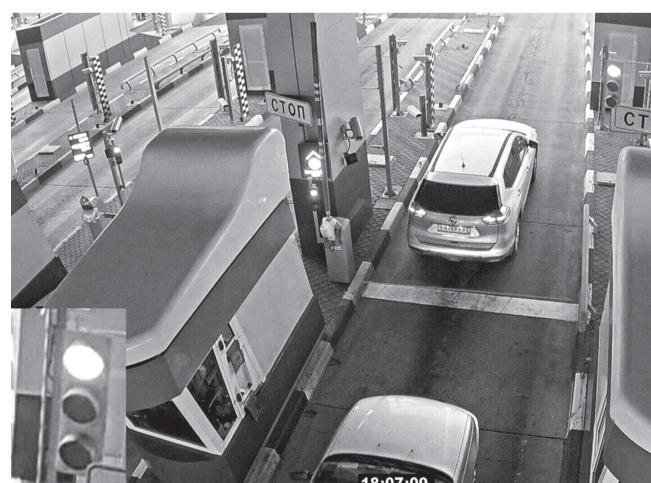
Шылэ мазэм и 1-м кыщегъэжъагъэу автомобилхэм арьль аптечкэ хъазырхэр водителхэм къамыщфыжынхэу фитыныгъэ яIэ хъугъэ.

2020-рэ ильэсүм нэс зэдалхьэгэе аптечкэ хъазырхэр джыри ильэс 3-рэ агъефедэнхэ альэкыщт.

Мы къемланэм дэлтихнэ фаехэр: нэгүүхүүтү, медицинэ Iэлъитly, льыр къэзгэуцүре бгэнэпсыр, сантиметр 5 зишьомбгьогъэ бинти 4 ыкIи сантиметр 7 зишьомбгьогъэ бинти 3, стерильнэ пысипс салфеткэхэр, лейкопластырь, лэнсти.

ТАЗЫР АТЫРАЛЬХЬАШТ

ҮИКIЭ зыхэль гъогухэм ариклохэу ыуасэ зымытыхэрэм администривнэ тазырэу сомэ мини 5-м кIахъэрэр зэратаralхъащтым епхыгъэ хэбзэгъэуцугъэм къэралыгъом ишацэ кIэтхагъ.

Автомобиль пынкIэр зезыфэрэм тазырэу ыпшынштыр сомэ мин 1,5-рэ, хыльзэшээ машинхэм ыкIи автобусхэм арисхэм - сомэ мини 5. Хэбзэгъэуцугъэм къызэрэщиорэмкIэ, чэц-зымафэм къыклоцI гъогум ыпкIэ ымытэу зэрэрыкIуагъэр камерхэм заулэрэ агъеуэнфыгъэм, водителым тазырэу зээрэрагъэпшиныштыр.

Хэукъоныгъэ зезыхьагъэм мэфэ 20-м къыклоцI гъогупкIэр зитыжыкIэ пшъэдэкIыжь рагъэхьыштэп.

Къэбарыр аIотэн ФИТХЭП

ҮIшигъэ кулыкъухэм яIофIэн ыкIи ящыIэнныгъэ фэгъэхьыгъэ къэбарыр аIотэн фимытхэу хэбзэгъэуцугъакIэм къищIо.

А купым хахьэх хыкумышихэр, прокурорхэр, Следственнэ комитетым, ФСБ-м ыкIи нэмыхI хэушхьафыкыгъэ дээ кулыкъухэм ялофшIэхэр.

Аужырэ уахтэхэм мы кулыкъухэм ахэтхэм ящыIэнныгъэ фэгъэхьыгъэ къэбархэр социальне хъытыухэм бэрэ къызэрархъэхэрэм ялофшIэн иягъэ къецынэу хэбзэгъэуцугъэм алтытэ.

Уасэхэр агъэгорышишIэштых

Гомылапхъэхэм ауасэ гъэгорышишIэгъэнимкIэ нахь фитыныгъабэ Правительствэм ратыгъ. ХэбзэгъэуцугъакIэм къызэрэшиIорэмкIэ, гомылапхъэхэм ауасэ зыга гъэгорышишIэшт уахтээр ыкIи ахэм яспискэ министрэхэм я Кабинет ежь ыгъэнэфэшт.

Шольыр заулэмэ мэфэ 30-м нахьыбэу уасэхэм процент 30 къазыщаахъокIэ, аш къыкIэлъыкIоу гомылапхъэхэм осэ анахь инэу яшштыр УФ-м и Правительствэ ыгъэнэфэштэгъ. Аш хахьэштэгъэх: былымылыр, къолыр, мэлылыр, чэтэлыр, пцэжыыр, тхүр ыкIи тыгъэгъээ дагъэр, Ѣэр, кIэнкIэр, шьоуущыгъур, Ѣигъур, Ѣаир, хъаджыгъэр, хъалыгъур, пынджыр, фыгур, гречкэр, тхъацуухэр, картофыр, къэбаскъэр, бжыныр, пхыыр, мыйэрсысэхэр.

Къэзыгъэхъазырыгъэр
ГЭШШЫНЭ Сусан.

Ныбжым нэмисыгъэу

Медицинэм илофышэхэу COVID-19-м пэшүеклорэ иофхъабзэхэм ахэлажьэхэрэм фэгъэкотэнхэр яэ хуугъэх.

Апэрэр ныбжым нэмисыгъэу пенсием клонхэй амал яэ хуушт. УФ-м Федерацемкэ и Совет ашьынтигушыгъэхэм кызызралагъэмкэ, медицинэм илофышэхэм япроцент 20 — 25-рэ фэдиз ашькыхиубитэшт.

Пенсионхэм ясистемэ фэгъэхыгъэ законым медицинэм щилажьэхэрэм иофшэгъэ ильэс гъэнэфагъэр рагъекумэ, пенсиер агъэпсынэу фитыныгъэ къареты. Мы уахтэм коронавирусыр кызызлагъэхэм зы мазэрэ иофадэзышагъэхэм ар мэзищэу клафальтыте. Арыш, законым щытхыгъэм на-

хыжьиуу пенсием клонхэй амал яэ хуушт.

Джащ фэдэу медицинэм илофышэхэу корона- вирусыр кызызлагъэхэм афэгъэзагъэхэм автома- шинэ къашэфыщыми, фэгъэкотэнхэр яэ хуугъэх. Сомэ миллионре ныккорэм нахь мыльялэу кызызахахыкэ, сомэ мин 375-м клахьэу клафыра- гъэзэжжышт.

Врачэу исэнхэхьаткэ иофшэгъэ ильэсхэр мыма- кэу зиэхэм япсэуплэхэр приватизировать ашынхэу шапхьэу ашькынхэу амал къареты.

Медицинэм илофышэхэм ямызакьюу, сабын- бэ зиэ ныхэми, пенсием

зыныбжь еклонлагъэхэм ахалытэхэу, иофшэпэ чыпээр чызанаагъэхэм аныбжь нэмисызэ пен- сиер агъэпсын фитын- гъэ законым къареты.

Гушил пае, бзыльфыгъэу сабынфит е нахь- бэу зиэ 50-м пенсием клон ыльякышт. Сабын-плы зыптугъэхэр аныбжь нэсынкэ ильэ- сиц-плы къэнагъэу пен- сиер агъэпсын фитых. Яофшэгъэ ильэсхэр 15-м къышымыкленхэр ары нэмисык шапхьэу ашькынхэу амал къареты.

Хульфыгъэм ыныбжь пенсием еклонлагъэу, зы- шылажьэрэм иштат нахь

макэ зашым е зызэ- фашыжьым иофшэпэ чыпээр чынагъэмэ, пен- сиер нэсынкэ ильэситү

къэнагъэу ар ыгъэпсын фит. Цыифхэм иофшэпэ чыпэхэр ягъэгъотыгъэн- хэмкэ Гупчэм нэмисык иофшэпэ зэримыгъоты- гъэр къэзыушыхатырэ тхылтыр кылахынэу ары ишыклагъэр.

«ЭкоЦентрэм» къеты

Пцыникъэм яПальэ икыгъ

Къэкигъэхэу, ильэсыкэ мэфэким пае кыраупки унэр агъэдэхэнэу агъэуцуугъэ елкэхэм щылэ мазэм ыгу- зэгу нэс нылэп къагъашээрээр. Нэ- ужым ахэр хэклийтэкулэм ахыжых.

Хвое чыигхэр пыдзэфэ инхэм ахэлъятаагъэх. Арыш, кызызхыхээрэм нэмисык пыдзэфэхэм ахамытакьюу, шхъафэу агъэтэйлын фае. Къидзыжын- ным ылэклэ ар зэрэгтэдэхэгъягъэхэр зэклэри пы- пхыхын фаеу зэрэштыри шыгуу къэтэгъэкыжы.

Чыигхэр пыдзэфэ инхэм афэгъэнэфэгъэ ба- кышхохэм аралхъан фае. Ашь фэдэ щымытимэ, хэклийтэкулэ площацкэм тыральхъами хуущт. Кон- тейнерэу нэмисык пыдзэфэхэм апае агъэуцуугъэхэр елкэхэмкэ аушъэх хуущтэп, ашь хэклым иу- щын къегъэхыльэ, — къыуагъ «ЭкоЦентр» зыфиорэм и Адыгэ шхольыр къутамэ ипащэу Алыбэрд Налбай.

Мыгъэнэфэгъэ чыпээм щашыгъагъ

Адыгейм икэлэ шхъаиэ идэкигъо- хэм ашыщ хэбзэнчьеу щашыгъэгъэ хэклийтэкулээр шхольыр операторым ыуихыжыгъ. Дачэ товариществэу «Птицевод» зыфиорэм дэжь ар зыщагъэпсыгъагъэр, хэкл кубометри 180-рэ ыулигъ.

Тиавтомашинэхэм хэклир игъом ыкыи икьюу пыдзэхэм ашыуащи хуугъэ, республикэм щип-псэухэрэми, юридическэ лицэхэмэ пыдзэфэхэр шхольыр операторым ратынхэу амал я. Ау ашь пае къэмынэу джыри зыщымыгъэнэфэгъэ чыпэхэм итэклийтэхэр ашашых, — къыуагъ «ЭкоЦентрэм» и Адыгэ шхольыр къутамэ экологилем ишапхъэхэм яльцэклэн льылпэгъэнэмкэ испециалистэу Алексей Петровым.

Шыгуу къэтэгъэкыжы, зыщымыгъэнэфэгъэ чыпээм хэклийтэкулэ щызышырэм административнэ пшэ- дэкыжь ыхынэу законым къыщидэлъятаагъ.

Организацем пыдзэфэхэр ыуащын пае мы номерхэмкэ льэлуу тхылтыр къатын алъэкышт:

8(8772)21-06-04, 8.918-425-96-22, интернет нэклубъор кызыфагъэфедэми хуущт. Мары адресыр: <https://adygea.clean-rf.ru>.

Осым къизэрихъокыгъ

Тэххутэмийкье ыкыи Теуцожь рай- онхэм осышхоу къащесыгъэм шхольыр операторым хэклир зэрэуи- ўириэ графикым зэхъокыныгъэхэр фишыгъэх.

Хэклийтэкулэ еклонлэрэ гъогур амьтхуу гъэмэ, хуульзээшэе автомашинэшхоу пыдзэфэхэр ыуащы- рэр площацкэм еклонлешъурэп.

— Тииспециалистхэм площацкэм пэлчье иеклонларэ изытэз зэрагъашээ автотранспортыр зэрэлхуяштыр агъенафа. Экипажхэр площацкэм ыумыхьашуу гъэхэми, хэклир къыуащыгъэмэ, къэбарыр къытлэгъэ- лэсэ. Узэклилэн ыумылжырэ чыпэхэм анаэ тет, амал горэ къызэрхуу гъэмэ тетэу контейнерхэр ашызблахуух. Муниципалитетхэмэ зэлхынгъэ адити, хэклийтэкулэ площацкэм узэржлилэштыр арагъэт- хуунэу ахэм пшээрэлт я, — къыуагъ «ЭкоЦент- рем» и Адыгэ шхольыр къутамэ иподразделение ипащэу Алыбэрд Айдэмийр.

Хэклийтэкулэ зыгъэхъазырыгъэр Хъут Нэфсэт.

ООО-у «ЭкоЦентр» зыфиорэм и Адыгэ шхольыр къутамэ ипресс-къулыкъу

Нэклубъор зыгъэхъазырыгъэр Хъут Нэфсэт.

НЭМ КІЭТЫР ГУМ ИКЛАС

Кыткіхъяухъэрэ ныбжыкіхъэр непэрэ щылакім диштэу мэзеклох. Ахэм альэгъурэр ары ашошь хүурэр, агу раубытэрэр. Блэкігъэм аш фэдизэу ымыгъэгумэкіхъеу кыхэкыими, аш пае льешеу угу ябъагбъе хүщтэп.

Ау тэ, нахыжъхэм, непэ тшлэн фаеу къанэрэр бэ. Тапкі тишэн-зэхэткіхъэр зэрэштыгъехъэр, ахэм ашышоу кыднэссыжыгъеу тиньбжыкіхъэм ахеты-мыльагъохъэр ары тызыгъэгумэкіхъын фаер. Ар ахээзильхан фаер тэ нахыжъхъэр ары.

Аюфыгъо мыслынкір аукъодьеу зэшопхын пльэкыщтэп, сыда плюмэ, еджаплэм икью щарагашаэрэп. Къенжъырэр унэм юф ашыдешлэнэр ары. Ау, гукъа нахь мышлэми, аши щарагашаэрэп, ныбжыкіхъэм шэн-хабзэхэр алэклагъэзых.

Ильэс тлокл-щэкыкіе узэклэбэжьем, клаалэм икъещегъу зыхыкіе иньбдже-гъухъэр ильусхэу пшышшээм дэжь псэльхъю клоштыгъэх. Зы пчыхъэл, пчыхъитоп, ильэс пчагъэрэ лылыкштыгъ. Зы тхъамафакіе шуульгъеу ашырэп, аш фэдэр шлэхэу клосяхъыщ. Зы пчыхъэлкэе егъашлэм уздэпсэунэу кыхэхпхырэр пшыштэп, бэрэ укырыплын фае. Зыгорэм кыуиорэр арэп, о унитлукіе пльэгъурэмрэ птхаклумхэмкіе зэхэ-хпхырэмрэ анахь шылыккэ щылэп. «Нэм кіэтыр гум иклас, гум икласэр псэм фэд» аягъаг адигэмэ.

Пшышшээр гъогум тырахэу ахьэу кыхэкы. Ар сид шуульгъеу? Шуульгъе-тэп ар, шхъаубэтагъ. Зым пшышшээр къэпхыныр лыгъэкіе, чаныгъэкіе зы-фельгъужы, адрэм шуульгъуныгъэ шылыккэ къэпшэнэр лыгъэкіе елтыгэ. Лыгъэм нахь льешыр нэбгыритумэ шуульгъуныгъеу ильэс пчагъэрэ зэ-фашигъеу агу ильир ары, аш икъебзагъ, идэхагъ, ишылквагъ.

Тиадыгэ льэпкъ нахь маклэ мэхъу зэпти. Къэхъурэм нахь ліэрэр нахьыб.

Етланэ анахь гухэкіир ти-ныбжыкіхъэр бэу игъо-нэмис зэрэхъухъэрэр ары. Автомашинэ псынкіе зэуткыр ары анахы-бэр зэклодыллэрэр. Ско-рость анахь иным тетэу мачъэх. Гъучыр къэгү-шыгъеу? Анахь льешыр язэрэмгъашлэу зэдэчъэх. «Узыфесакъижьымэ, сэри сыкъыпфесакъыщт»,

ыуагъ Тхъэм. Тиньбжыкіхъэм еджаплэр кызыаухы-кіе, къаджэр къабгыншь, зыр юфышэ чыжьэу макло, адрэм еджэнэр льэгъэ-клат, зым кызыщекіе, кызыщахъэм дэкло чыжьэу. Чылэм къэзгъэзэжэхъирэр мэктэ дэд. Шхъадж зыдэгъулагъэм кы-щэуц. Зым имьлэпкъэгъу къещэ, адрэм унааго ехъэ. Хышом хэфэгъэ мыжъоклэ цыкдлум фэдэу ехъы, кыхэхкыжын ымылтэкіе. Ныбжыкіхъэм а зэпстэур кыагуриорэр, ау ягъашэ лылыкуатэу кызызэпльэкыжыхъекіе, тидэкии пиш-гээ кореным фэдэу лужьюу зыпари альэгъужыщтэп. Укызэрэмыхъухъэгъэ хэгъэгур сидигуу хяфы, убзеклэ узшы-мыгушырэр оркэ бзако, уишэн-зеку-кіхъэр кызыгурмыорэм урищылгагъэп,

гучьылэ кылфыришт. Уильэпкъ нахь льялэ щылэп, нахь гукъэгъу, нахь шульгъу шылыккэ кылфыришнэу дунаим зи тетэп. Аш фэгъэхъыгъеу щысэ горэ къэхъын. Адыгэ клаалэр горэ (ыцэ къес-слоштэп) еджакло чыжьэу зэклом, кын-деджэрэ урыс пшышшэ кызыдиши, чылэм къэлжыгъягъагъ. Мээз зытлы нахь тэ-мышлэу «сянэ-сятхээр сльэгъу шлонгох» ыуу, нысэр километрэ миним ехъу ичвъягъеу куагъэ. Къэмкылжыгъеу мээз пчагъагъе тешлар. Клаалэр янэ-ятхээм амышлэу кызыгъэм дэжь клонэ зи-гъэхъазырэз, «сыкъэлжыгъищтэп, укыс-фаем, къэлжъ» итхагъеу телеграммэ кылыклагъ. Зильэбылти куагъэ. Зыфэкло-гъэ шуузыр аш фэдизэу кылфэчэфэу кылпэгъокыгъэп. Егъашлэм лыр иунэ исыгъэм фэдэу, бэдээрэм е тучаным укыншь мохэр къэпщэфыщтэх, пчыхъэ-шхъашхэр хазырэу сыйкибгъэхъажыщ ыуу, унэм икыгъ. Бэрэ клаалэм зи ымылоу щысигъ, ишьуз янэ-ятхээм «сыда узыпэсир, кыуиуагъэр зэхэхпхыгъэба, ахэр зыбгъэцаклэхъкіе, джыри джэхашьор дэгъюу къэптхакын фае» кы-ралуагъ. Мары сэкло ыуу, унэм кынки, апе кылыкыре къухъэлъатэм кыттысхы, хигъэлжирэр шломаклэу, ядэжь къэб-быжыгъ.

Ятлонэрэ щыс. Ильэс 25-м ехъугъеу зэшхъэгъуусхэу адигэ лырэ урыс бзыльфыгъэрэ куутыр горэм дэснэгъэх. Ялъфыгъэхэм зыкъаэти еджагъэх, гъэ-сагъэ хуугъэх. Шхъадж ильягъо тэу-цуагъ, ау куутырим кыдэнэнэу зи кахъэгъигъэп, зэкэми къалэм дэснхэу рахъухъагъ. Янэрэ ятэрэ язакьюу унэм кынагъэх. Урыс бзыльфыгъэм «Сэ

сько нахыкіе сыйшылэнэу къалэм сыйкожыщт, о удэсын плюм, куутырим дэс» лым кыыриуагъ. Мээз заулэрэ куутырим дэснэгъеу адигэллэр «сэ-рэлжыга чылэм, саштэжына» ыуу егупшигъагъ. Ильэс 25-м кыыклоу зыхэ-мыхъэгъэ икъоххэм ашыщэу чылэм кылдэнагъэм шылхъэ кырихъыллэгъигъ. Щэлэфэ аш ыгу химыгъэкіеу, зыфаер фишэу ыыгыгъигъ. Ныбжыкіхъэр ригъэ-гупшигъсанхэу, адигэ клаалэр ти-лхэм акыл хахынэу ары мы щысэхэр кызы-кіхъыгъэхъэр.

Джащ фэд, адигэ шэн-зекуаклэхэм адэзымыгъаштэу, ахэр зыукъохэрэм гущылэ дахжкіе агурыбгъэоним емыкли хэлъэп. Егъашлэм тильэпкыкіе ти-нахыжъыкъищтэх, шошхъуныгъэ фытилэ тыхырыкыуагъ. Ныбжыкіхъэм ыгу кыхъаштыр бэ. Лъэу-жэу хищыщтум уфэмысакъымэ, дэхын ылгъэшыщт. Ауштэу хыун фаеу Тхъэм ыуагъ олокл хуущтэп. «Акъыл къыостыгъ — егупши, нэхэр къыостыгъэх — гъапльэх, гум шу егъэлэгъту, угурегъэубыт», elo Тхъэм.

Ильэс 30 – 35-кіе узэклэбэжьем, ныбжыкіхъэм япун пылтыгъэх комсо-молови, пионерскэ организациери, партиери. Джы ахэр щылжъхэп. Ныбжыкіхъэм спортым нахь зыфагъэзагъ. Ари дэеп, псаунгыгъэр егъэлэйтэ, уищыл-нэгъэ хегъахъо. Ау юфышхор сэнхэхэ зэзгъэгъотыгъэхэм зэрдэжагъэхэмкіе юфшланлэ зэрэмьиэр ары. Диплом тлу-рту зиэхэр ахэт. Зы организации е учреждение горэм юф пшлэнэу уиштэштэп. Зэкэ унае хуугъэх. Ежь иунагъо исхэр е кылышыхъагъэхъэр ары юф зыргъашлэхъэрэр. Ильэс щэлжъям унэмьи-сыгъэм уинасып нахь, аш унахыжъымэ уаштэштэп. Юфшлен зымыгъотырэм сида ышылжъыщт? Ныбжыкіхъэм яшылэнгъэ кынэу кыхъэфштхэм ягугъу афэтэжку-гъэш, тильэпкъ ихахъо зэлтэгъигъэр, ти-шэн-зекуаклэхэр зыгъэцэлэн фаехэр ахэр арых.

ХЬОДЭ Сэфэр.

Пенсиехэмкіе фондым къеты

Сомэ 483881-рэ хъущт

2021-рэ ильэсэу кыхъагъэм ны мылькум кыышыдэллытэгъэ ахьщэр индексацие ашыгъ. Джы ар сомэ 483881-рэ зэрэхъущтыр.

Апэрэ сабий кызыэрэхъухъэгъе унагъоу ны мылькур кызыэрэратыгъэхэм ятлонэрэр кызыафхъукіе аш сомэ 155550-рэ къафхахъахъо. Зэхэубытагъэу къатефэрэр сомэ 639431,8-рэ мэхъу. Ны мылькум щыщ лахь зыгъэфедацхээм къафнэгъэ ахьщэри мы ильэсым индексацие ашыгъ.

Шыгуу къэдгъэкыжын, 2020-рэ ильэсым икъихъагъум кыышегъэжъагъеу мы къэралыгъо Иэпилгъур къуутынам пае льэлүү тхылэу птнэу ишыкігъэжъэп. УФ-м Пенсиехэмкіе ифонд испециалистхэм, къэлэцыкылр кызыэрэхъугъэхэм фэ-гъэхъигъэ къэбарэу ЗАГС-м кытыгъэм кылпкырыкыхъээ, тхылхэр агъэхъа-зырых.

Джащ фэдэу 2020-рэ ильэсым имэлэльфэгъу мазэ кыышегъэжъагъеу серти-фикатыр тхъапэм тетэу къатыгъырэп. Тхылхыр электроннэ шылыккэ тетэу агъэ-псы, ар зэрэхъазырыр ным «иунэе кабинет» е къэралыгъо фэл-фашлэхэм япортал къырагъахъэ.

Унагъоу къэлэцыкылр ыпрунэу зыштагъэхэм мы шапхъэхэр анэсихэрэп, ахэм ар къэзышыхъатырэ тхылхэрэ, льэлүү тхылхыри ежхэм атынхэ фае.

Ны мылькум фэгъэхъыгъэ программэр 2026-рэ ильэсым итыгъэгъазэ и 31-м нэс лягъэклота. Ахьщэу кыдэллытагъэр унагъом зэригъэфедэштим піэлэгъэнэфагъе илэп.

Программэр зыщылэм кыышыублагъеу Адигеим ис унэгъо 35281-мэ ны мыль-кур къарагыгъ. Ахэм ашыгъе 27647-мэ ахьщэр агъэфедэгах. 2007-рэ ильэсэу ар зыщылэм кыышегъэжъагъеу аш кыышыдэллытагъеу къэралыгъо Иэпилгъую Адигеим щатыгъэр сомэ миллиарди 10-м шхъарэкы.

УФ-м Пенсиехэмкіе ифонд и Къутамэу АР-м щылэм ипресс-къуулыкъу

АЦУМЫЖЪ ХИЛЫМ

УСЭХЭР

ЗЫЧЫМЫГЪЭГЬУПШ

Хъаулыуе утено убгъе
Утемыт мы чыбгым.
Бысымыр щыл, зычымыгъэгьупш.
Зытулы! Тхъэм урихъак...

ЗЭРХҮҮРЭМКІЭ

Мары тиогу,
Мыри тичыгу...
Огур, къыттетызэ, ренэу зэдтий.
Чыгур, тытетымэ, тэтий,
Тычэлтымэ, аш тырий...

АНАХ ПСЫ ІЭШІУР

Щыгъупс дыдкыпсими,
Ныбжы уемышъоштми,
Анах псы Іэшіур
Кынфэгъырэм ынэпс.

ТЫЗНЭСЫГЪЭР

«Сиклэлехъу
Адыгабээ
Кынгурэло».
Тэло,
Тырэгушхо!
Ситэтэжъ
Икъэ, ибэн
Ыбгынэу
Къэтэджымэ,
«А сишияу,
Тихъэблэ хъэхэми
«lykl» япомэ,
lykыщтыгъэх.
Уиклэхъу
Адыгабээ ыумыльэу,
Пюорэр
Кынгурэлоомэ
Шлагъон,
Гъэшлэгъонэп».
Къытиоштыгъ.
Ау тызнэсигъэмкэ,
«Ныбэ фаллэм,
Хъал-къол зэхэдээ илэп»
Алыгъэм фэдэу,
Тызфаллэрэм,
Джащ нэмийэми,
Тегъэгушхо.

ШЬУЗАФЭМ!

Цэу щылэхэр зээл Аш Адамэ ригъэ-
шлагъ, Еланэ мэлалчхэм ариуагъ:
«Шьо шьузадфэмэ, а цэхэр сэ кын-
сашиулох». Албэкъэрэ (31)
Цыф шэнэу зэфэнгъэр
Узфааем фэдэу
Узеклоныр арэп.
Псэ кынхильхъагъэмэ
Бзи кынхильхъагъ...
Бзи уилэмэ, пси уил.
Тхъэм къыуитыгъэр
Тыркум, арабым, урысым
Кынхильхъагъэмэ фэдэна!
Шьуадыгъэмэ, шьузадфэмэ
Тхъэм къэшуюноу къышуитыгъэ
А цэхэр зэ къашуюлох.
Бзи то къодыен,
Уадыгъэмэ, убыслиймэнмэ,
Зафэу улымэ, иори пкленчээп.
Зэфэнгъэр эм уфэбэнэштмэ,
Жъалымыгъэм упэуцуо узэоштмэ,
Адыгабээр сэ ихигъ...
Шулъэгъум, ныбджэгъуныгъэм
Улыхъбуо уфэдэоштмэ
Бзэгум дунаир елты...
Пцэжъиери жэлэнчээу
Псым хэсышъуна?
Адыгабээс умышлэу уадыгэшъуна?
Сэшлэ, бэ къесэло,

Узафэмэ, пшлэн: гүшүэ мышыур
Шхын мышыум фэд.
Тхъэм къытыгъэм фэлым,
Адыгагур, адыгагъэр
Сэ ихигъэкэ фэлым.

ПСЭР ІЭШІУ

Псэр цапэм юлп, цэр мэузымэ.
Псэр гум иль, угу къагъэузыгъэмэ.
Псэр ошъуапшэм тес
Огью ошх къемышхымэ.
Псэр тыгъэ нэбзим хэс
Чынэм пкышо ыгъэстымэ.
Псэр нэпс,
Улсэ фэдэу бъэльяплэрэр
Нэппэгъушуукэ
Къюомылтымэ...

СЫГУ ЗЭРЭИНЫР ПШЭМЭ

Зэу нэшлукэ къысэпп,
Умышын, мы пкыым — псэм
Адыгэ хэкум тэпсэгъэ
Тыгъэри зытепсэм нэ тэфагъэп.
Шулъэгъур хыльэ пшошлэу огуза—
жъомэ
Ныбжы умышын, умыгузажъу.
Зылкэ хыльти кыфэмыхъу
Мы гум дэфагъ хэкум ишулъэгъу.
Стхаклумэхэр чаных, къюсэло.
Умышын, горх горэ къысали!
Ары, ныбжы хуульгэхэп дэгү.
Ахэм хэку джэмахъэри зэхахыг.
Мы пкыым, мы гум щэгүгы,
Ахэм адэфагъ хэку гугур.
Зэрэпаоу лэлэпкэ шулъэгъур.
Ори, уишулъэгъу ахэм адэфэн.

ХЯА-ХЬАЙТ, БЭРЭ УЕЖЭН!

Нэтлаукъо хаджэр къэтэджэу:
«Едж, сиубыжъий, едж дэгью,
Едж, лъэпкыим уишулъагъе екын», —
Къылонэу уежэмэ, хяа-хьайт, бэрэ
уежэн!
Къэзаныкъор къогъум къыкъоклэу
«Мардж хъужьын, тызэджэндэж-
шын», —
Къылоу, чынхэрэр къыгъэущыжъын
Пшошлэу уежэмэ, хяа-хьайт, бэрэ
уежэн!
Джэрандыкъор бэшыпэкэ къыпхэ-
пыдджэу
«Тэдж, сишияу, тэдж, тихэу къэдгээ-
зэжъын,
Иклэрыкъеу тлъэ тичылъэ тэуцо-
жъын», —
Къылонэу уежэмэ, хяа-хьайт, бэрэ
уежэн!
Хамхъокъо хаджэр зэчир еджэу
«Алахым пае, уадыгэмэ зэ зыгъэ-
сисба», —
Ылоу, зэфэнгъэм ултыхъунэу къю-
лэйнэу
Уежэмэ, ухэуко, хяа-хьайт, бэрэ
уежэн!
Зэхэоха, ахэм яоф заухыгъэр бэшла-
гъэ,
Тхъэм ыломэ, джэнэт ордэунэхэр
ягъэпсэфыл.
Джы чэзыур зиер оры, къысали, сид
пшагъэ?
Зыгорэхэм уяжэ, ара? Хяа-хьайт,
бэрэ уежэн!

КЫЗЭТЕНЭЖЬЫГЪЭХА?

Тят, умакъэ чыжъекэ
Пкыхъаплэм фэдэу зэхэсэхы;
«Хэкурысхэри мэклюхъаха,
Хяули кызэтенэжьыгъэхэ?», —

ЛЫШЛУМ ПАЕ ОШЛУ!

Абдээхэ къушхъэтхым
Итэмашхъэ ос заклэу,
Къалэм, цыфхэм,
Псырыкыуплэ афэхъунэу
Гүчүл сырбым сырб пагъажъэу;
— Шыкур, си Тхъэ лъапл,
Осыри къесыгъ,
Псыыгъыпхэм
Псыр арызыбзэн, —
Зылорэ лышум пае ошлу.
Къэмгүе губъом,
Итэмашхъэ ос заклэу
Бжыхасэм
Хэтэу
— Шыкур, си Тхъэ лъапл,
Осыри къесыгъ,
Осым тихъасэ
Къыхъумэн, —
Зылорэ лышум пае ошлу.
Шапсыз э чапэм
Итэмашхъэ ос заклэу,
Дэжъяялтэм
Хэтэу:
— Шыкур, си Тхъэ лъапл,
Осыри къесыгъ,
Абанхэм псы агъотын, —
Зылорэ лышум пае ошлу.
Гъогум,
Псынж заклэм,
Машинэ шойхэм,
Лъэссырыкыуплэм,
Ытэмашхъэ ос заклэу
Ахэтым, тетым,
Сэш фэдэ лым,
Мы осыр,
Мы ор
Ныбжы фэошнуна?

АДЫГАГЪЭМ ПКИ ИЛАГЬ

Къалорэр шылъикъэмэ,
Адыгагъэм пкэ илагъ,
Аркь бэшэрэбичлэм,
Чэлъэу пыутыгъэп.
Къалорэр тэрээмэ,
Адыгагъэм уасэ илагъ,
Быбатзу къэлхын клаомэ
Альчъэрэ нэпльээгъэп.
Къалорэр мыпциымэ,
Адыгагъэр зэфагъ,
Къуалхъэктэ ушъэгъэ
Ахъшальэм дэлтэгъэп.
Къалорэм уедэумэ,
Адыгагъэр гупцэнагъ.
Зэнэцырэм ебэнэзэ
Ыгу зыгъэлэсэнэу Ѣытгъэп.
Къалорэр зэхэпхыгъэмэ,
Адыгагъэр адигэм ыпсагъ.
Псэлгээрэ гопагъэрэ
Нэмыхээ зи хэлтэгъэп.
Къалорэм ылъапсэкээ,
Адыгагъэр ишылпкээзэ
Адыгагъум ифитынгъ,
Гумхэ шхъэрыфэкло зеклокэ-шыккэп.
Къалорэр, къалорэр
Джары шыны, алорэр ашлэрэм
Зэтефэмэ, джары Адыгагъэр,
Джары уаси пкли зилэр.

Футбол

Зэнэкъокъур шГэхэу рагъэжъэжьыщт

Хэгъэгум футболымкэ изэнэкъокъу хэлэжъэрэ командэхэу ашьэрэ купым хэтхэм языгъэпсэфыгьо мафэхэр аухыгъэх.

2020 – 2021-рэ ильэс ешэгъур мэзэем и 27-м рагъэжъэжьыщт. Командэхэм заугоижыгь, ешлаклохэм ялпээсэнгээ хагъахь, ныбджэгъу зэнэкъокъухэм ахэлажьэх.

Дубай щыІэх

Зэхэт Араб Эмиратхэм (ОАР) «Зенит» Санкт-Петербург щы. Тренер шъхбаэу Сергей Семак ешлаклохэм гүшүїэху афэхъугь. «Зенит» апэрэ чыпілэм икъидэхын фэбэнэшт. Сердар Азмун къизегъээжын тлэкли къизэрэгжуугъэм фэшл фагъэптигь.

«Урал» Екатеринбург Дубай щыезу зөгъэхъазыры.

Футбол клубэ «Тамбов» ипрезидентэу Валерий Оганесян агъэнэфагь. Къалэу Тамбов истиодон зэнэкъокъухэр щыээ-

хашэнхэм афытегъэпсихъагъэп. Командэм изэукигъухэр Саранскэ е нэмык къалэхэм ашэкло. Ашьэрэ купым «Тамбов» къыхэзнымкэ гумэкыгъохэр илэх. В. Оганесян иофшэн зэрэлтигъекъотэштим тыльыплъэшт.

«Спартак» Москва Голланди-ем икомандэу ПСВ-м Хендрикс Йоррит къыхишигь, ар гупчэм щешэх. «Спартак» ныбджэгъу зэукигъухэр Дубай щырилэштых.

ЦСКА-р Испанием щы. Ешлаклохэм ашыщэу Бистрович ЦСКА-м хэкыжынэу зөгъэхъазыры, Испанием къуагъехэм ахэтэп.

«Локомотив» Москва Франци-ем икомандэу «Бордом» къыхишигь ильэс 29-рэ зыныбжьэу

Пабло Насименто. Ухъумаклоу ар ешэ. «Локомотив» Испанием зыщегъэхъазыры.

Адьгейим игъунэху Краснодар краим икомандэу «Краснодар» Дубай зыщегъэхъазыры. Тренер шъхбаэу Мурад Мусаевым къызэриуагъеу, командэм пшэрыль инхэр илэх.

Европэм и Лигэ щыкюре зэнэкъокъум «Краснодар» хэлажьэх. Финалым и 1/16-м хэхъэрэ зэукигъур мэзаем и 18-м Краснодар щыклошт. «Динамо» Загреб апэрэ ешэгъур дырилэшт.

Къэлэпчъэлтэу Андрей Синицыныр «Краснодар» хэкыжыгь. Ильэси 8 командэм ар щешлагь.

Румынием икомандэ цэрылоу «Стяуа» зыфиорэм хэтэу гупчэм щешэхээ Денинис Моным ильэс 22-рэ зыныбжь, къелапчээм іэгуа-

ор бэрэ дедээ. «Краснодар» ар къырагъэблагъэ ашлонгъу, ау уасэу ешлакло лъатыщтымкэ командэхэм ялацхэрэ зээзэгъэхъэп. Иофыр зэрэлтигъотэшт шыкээр къэшэгъуа.

«Краснодар» ныбджэгъу ешэгъухэр ОАЭ-м щырилэштых. Польшэм икомандэу «Легион», Беларусым и «Шахтер», нэмькхэм адешэшт. Яланэрэ едээгъюм хэхъэрэ зэукигъухэр Испанием щыклоштых.

Адьгэхэм яижъирэ къалэу Шъачэ икоманди зэнэкъокъум зыфегъэхъазыры. Тренер шъхбаэу Владимир Федотовым ешлакло заулэ къыригъэблэгъэн имурад.

«Ахмат», «Рубин», «Динамэр», нэмькхэри ныбджэгъу ешэгъухэм ахэлажьэх.

Дзюдо

Красноярскэ къышахыщтых

Урысыем дзюдомкэ ихэшыпкыгьэ ныбжыкэ командэ аштэштхэм якъихэхын фэгъэхыгьэ зэнэкъокъу Красноярскэ щыклошт.

Ильэс 18-м нэс зыныбжьхэр Красноярскэ щыззбэнэштых. Клалэхэри, пшъашхэхэри зэукигъухэм ахэлжъэштых. Хэгъэгум ишольтырхэм къарыкъыщт бэнаклохэр пэшфорыгъэш зэукигъухэм къашыхахыгъэх.

Къыблэм дзюдомкэ изэнэкъокъу Хъакэко Данэ апэрэ чыпілэр къышыдхыгь. Пшъашъэр Мыекьюапэ щеджэ, дзю-

домкэ илэпээсэнгээ хегъахь.

Татьяна Шаталовар илэгъухэм къахэшы, бзыльфыгьэ дзюдор шлогъэшэгъон.

Эдуард Мирошниковыр, Ордэн Батыр, Ваган Григорян, Мамхъо Астемир, Мэлыщэ Аскэр Красноярскэ щыклошт зэнэкъокъум хэлэжъэштых.

— Тиньбыкыгэхэм загъехва-

зыры, — къытиуагь Адыгэ Республиком дзюдомкэ ихэшыпкыгьэ командэ итренер шъхбаэу, Адьгейим изаслуженнэ тренерэу Бастэ Сэлымэ. — Урысые Федерации ихэшыпкыгьэ командэ хагъэхахтхэм якъихэхын фэгъэхыгьэ зэнэкъокъум мэхъэнэ ин илэу тэлтэйтэ. Ныбжыкгэхэр шольтырхэм зэрэшагъасэхэрэр зэфахысыжьыщт, опытэу щылэ

хуугъэр нахьышлоу пащхэм зэрэгжэшэшт. Щысэ зытхтыхыщтхэр зэнэкъокъум къышылэгъоштых.

Щылэ мазэм и 31-м къыштхэгъягъау мэзаем и 6-м нэс дзюдомкэ зэукигъухэр Красноярскэ щыклоштых.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр
**ыкы къыдзы-
гъэкырэр:**
Адыгэ Республиком лъэпкэ Иофхэмкэ, Иэхыб къэралхэм ашы-
псурэ тильэпкэ-
гъухэм адьрияэ зэпхы-
ныгъэхэмкэ ѹкы-
къэбар жуугъэм
иамалхэмкэ и Комитет
адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер зыдэ-
шыэр:**
385000,
къ. Мыекьюапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къайхырэр А4-кэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчыагъэкэ 5-м
емыхуухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлъэу, шрифтыр
12-м нахь цыкынэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкгэгъекложых.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъаутыгъэр:
Урысые Федерацием
хэутын Иофхэмкэ, тел-
радиокъетын-
хэмкэ ѹкы зэллы-
Иэхыб амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
чыпэ гъэоры-
шапл, зэраушыхъаутыгъэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зышаухаутыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекьюапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкимки
пчъагъэр
4398
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 83

Хэутынм узцы-
кэлтхэнэу щыт уахтэр
Сыхьатыр
18.00
Зышыкэлтхэгъэхэ
уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шъхбаээр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхбаээр
игуадзэр
Мэцлэхъ
С. А.

Пшъэдэхъыж
зыхыырэ секретарыр
Тхаркъохъ
А. Н.